

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/νση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
E-mail: depek_spoudon@minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Γ. Κοτσιφάκης
Τηλέφωνο: 210 344 32 76
Fax: 210 344 23 65

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

Μαρούσι, 12-10-2016
Αριθ. Πρωτ. . Φ3/169758/Δ4

ΠΡΟΣ:

- Γραφεία Σχολικών Συμβούλων (μέσω των ΠΔΕ)
- Δ/νσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Επαγγελματικά Λύκεια (μέσω των Δ/νσεων Δ.Ε.)
- Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων Θεσσαλονίκης 151 176 10 Καλλιθέα

ΚΟΙΝ.:

- Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής Αν. Τσόχα 36, 115 21, Αθήνα

ΘΕΜΑ: Ύλη και Οδηγίες διδασκαλίας για το μάθημα Επιλογής «Βασικές Αρχές Σύνθεσης» της Α΄ τάξης ΕΠΑ.Λ. και τα Τεχνολογικά-Επαγγελματικά μαθήματα του Τομέα Εφαρμοσμένων Τεχνών της Β΄ τάξης ΕΠΑ.Λ. για το σχ. έτος 2016-2017

Μετά από τη σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Πράξη 38/22-09-2016 Δ.Σ. Ι.Ε.Π.), σας αποστέλλουμε την ύλη και τις αντίστοιχες για τη διδασκαλία:

- ▶ του μαθήματος Επιλογής «**Βασικές Αρχές Σύνθεσης**» της Α΄ τάξης Ημερήσιων και Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. και
- ▶ των Τεχνολογικών-Επαγγελματικών μαθημάτων του **Τομέα Εφαρμοσμένων Τεχνών** της Β΄ τάξης Ημερήσιων και Εσπερινών ΕΠΑ.Λ.

για το σχ. έτος 2016-2017:

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ & ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.		
Α/Α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΩΡΕΣ
1	Βασικές Αρχές Σύνθεσης	2
ΤΟΜΕΑΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ		
Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΠΑ.Λ.		
Α/Α	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ
1	Ελεύθερο Σχέδιο	4Σ
2	Γραμμικό Σχέδιο	3Σ
3	Ιστορία της Τέχνης	3Θ
4	Αρχές Σύνθεσης	3Ε
5	Εφαρμοσμένες Τέχνες με χρήση Η/Υ	5Ε
6	Ειδικό Εργαστηριακό Μάθημα ⁵	5Ε
	⁵ Οι μαθητές διδάσκονται ένα από τα παρακάτω εργαστηριακά μαθήματα, ανάλογα με την εργαστηριακή υποδομή του αντίστοιχου Ε.Κ. ή του Σ.Ε. του ΕΠΑ.Λ. και τις ειδικότητες του Τομέα που λειτουργούν στο αντίστοιχο ΕΠΑ.Λ.:	
6.1	Φωτογραφία και Ηλεκτρονική Επεξεργασία Εικόνας	5Ε
6.2	Τεχνολογία Υφαντικών Υλών	5Ε
6.3	Εργαστήριο Χαρακτικής-Πλαστικής	5Ε
Β΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.		
Α/Α	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ
1	Ελεύθερο Σχέδιο	4Σ
2	Γραμμικό Σχέδιο	3Σ
3	Ιστορία της Τέχνης	3Θ
4	Ειδικό Εργαστηριακό Μάθημα ⁵	5Ε
	⁵ Οι μαθητές διδάσκονται ένα από τα παρακάτω εργαστηριακά μαθήματα, ανάλογα με την εργαστηριακή υποδομή του αντίστοιχου Ε.Κ. ή του Σ.Ε. του ΕΠΑ.Λ. και τις ειδικότητες του Τομέα που λειτουργούν στο αντίστοιχο ΕΠΑ.Λ.:	
4.1	Φωτογραφία και Ηλεκτρονική Επεξεργασία Εικόνας	5Ε
4.2	Τεχνολογία Υφαντικών Υλών	5Ε
4.3	Εργαστήριο Χαρακτικής-Πλαστικής	5Ε

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ & ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ (2Ω)

Α΄ τάξη Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Βιβλίο: «Αρχές Σύνθεσης» (κεφ. 1 έως και 5), ΤΕΕ, Α΄ τάξη 1^{ου} κύκλου, Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων, Γραφικές Τέχνες, Συντήρηση Έργων Τέχνης- Αποκατάσταση
Συγγραφείς: ΣΙΑΠΚΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΤΡΟΒΑ ΒΑΣΩ

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών: Υ.Α. Γ2/4219-β /20.08.1999 ([ΦΕΚ 2321/τ. Β΄/31.12.1999](#))

Το σύνολο των ωρών ανά σχολικό έτος διαμορφώνεται ως εξής: 2 ώρες × 28 εβδομάδες = 56 ώρες.

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ:

(Προτείνεται η ακόλουθη σειρά στη διδασκαλία των ενοτήτων)

Κεφάλαια – Ενότητες	Παρατηρήσεις
Κεφ. 1 Γενικά για την τέχνη Ενότ. 1.1 έως και 1.4 2 ώρες (1 × 2 ώρες)	Κρίνεται απαραίτητη η χρήση και προβολή οπτικού υλικού με διάφορα έργα τέχνης (από το διαδίκτυο, βιβλία ή συλλογές διαφανειών) για παρατήρηση και ανάλυση των χαρακτηριστικών του
Κεφ. 2 Η σύνθεση στις εφαρμοσμένες τέχνες Ενότ. 2.1 έως 2.3 6 ώρες (3 × 3 ώρες)	Προβολή από το διαδίκτυο διαφόρων έργων των εφαρμοσμένων τεχνών (π.χ. αφίσα, εξώφυλλο βιβλίου, κτιρίων, αγαλμάτων κ.ά.) και ανάλυσή τους ως προς τη δομή. Πρακτική εξάσκηση μέσω ασκήσεων. <u>Προτεινόμενη δραστηριότητα:</u> ο κάθε μαθητής/μαθήτρια να δημιουργήσει μια προσωπική συλλογή από αντικείμενα, έντυπα, συσκευασίες και άλλα προϊόντα με σκοπό τη μελέτη και κριτική ανάλυση τους ως προς τα στοιχεία σχεδιασμού τους
Κεφ. 3 Τα γεωμετρικά στοιχεία της σύνθεσης Ενότ. 3.1 έως και 3.4.ε 14 ώρες (7 × 2 ώρες)	Προβολή από το διαδίκτυο διαφόρων γεωμετρικών μορφών και συζήτηση / ανάλυση ως προς τα στοιχεία που τις συνθέτουν. Πρακτική εξάσκηση μέσω σχεδιαστικών ασκήσεων. <u>Προτεινόμενη δραστηριότητα:</u> Άσκηση με κολάζ στην οποία εφαρμόζονται οι αρχές που διδάσκονται στη συγκεκριμένη διδακτική ενότητα.
Κεφ. 4 Τα χρωματικά στοιχεία της σύνθεσης Ενότ. 4.1 έως και 4.5 14 ώρες (7 × 2 ώρες)	Προβολή από το διαδίκτυο διαφόρων εικαστικών συνθέσεων και συζήτηση / ανάλυση ως προς τα χρωματικά στοιχεία της σύνθεσης. Πρακτική εξάσκηση μέσω ασκήσεων (βασικά – δευτερεύοντα, χρωματικός κύκλος, συμπληρωματικά ζεύγη, θερμά – ψυχρά χρώματα κ.α.) Δημιουργία διαφόρων συνθέσεων

<p>Κεφ. 5 Τα υλικά στοιχεία της σύνθεσης Ενότ. 5.1 έως και 5.4 14 ώρες (7 × 2 ώρες)</p>	<p>Προβολή από το διαδίκτυο διαφόρων υλικών και συζήτηση / ανάλυση ως προς τη φύση του υλικού. Συλλογή διαφόρων υλικών από τους μαθητές <u>Προτεινόμενη άσκηση ματιέρας:</u> Η ματιέρα αναφέρεται στο υλικό από το οποίο είναι κατασκευασμένη μια επιφάνεια. Μπορούμε να πούμε, δηλαδή, πως ματιέρα είναι η υφή του υλικού της επιφάνειας μιας μορφής. Ματιέρα σε μια επιφάνεια μπορούμε να δώσουμε χρησιμοποιώντας την τεχνική της χάραξης, του κολάζ, συνδέοντας διάφορα υλικά (υφάσματα, χαρτιά, άμμος κλπ), με χρώματα κ.α.</p>
---	--

(Ο αναφερόμενος αριθμός διδακτικών ωρών είναι ενδεικτικός και σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει τον/την εκπαιδευτικό να κάνει τη δική του/της κατανομή εφόσον τούτο επιβάλλουν ιδιαίτερες συνθήκες).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ:

Το μάθημα «**Βασικές Αρχές Σύνθεσης**» αφορά στην αισθητική οργάνωση της μορφής και του περιεχομένου ενός έργου Εφαρμοσμένων Τεχνών. Επιδίωξη του μαθήματος, είναι η αύξηση των δεξιοτήτων των μαθητών/μαθητριών μέσα από εφαρμογές που οξύνουν την αντίληψή τους για το χώρο (δισδιάστατο και τρισδιάστατο), τα υλικά (το είδος και το χειρισμό τους) και τις κατασκευές. Αποτελεί βασική γνώση για όλες τις ειδικότητες που περιλαμβάνει ο Τομέας Εφαρμοσμένων Τεχνών. Δοκιμάζει τις δεξιότητες του μαθητή/της μαθήτριας και τον/την καθιστά ικανό/ή να παρακολουθήσει τόσο τα μαθήματα του αντίστοιχου τομέα για τη Β΄ τάξη, όσο και τα μαθήματα της ειδικότητας που θα επιλέξει στη Γ΄ τάξη, αφού το μάθημα καλύπτει όλα τα γνωστικά αντικείμενα των ειδικοτήτων που υπάγονται στον τομέα Εφαρμοσμένων Τεχνών.

Η σχεδιαστική φύση του μαθήματος απαιτεί τη χρήση σχεδιαστηρίων, σχεδιαστικών οργάνων (π.χ. μολύβια, πενάκια, μελάνια, χάρακες, μοιρογνωμόνια, χαρτιά σχεδίου, διαφορετικά είδη χαρτιών, ξυλομπογιές, μαρκαδόρους, τέμπερες, παστέλ, κλπ). Επιβάλλεται, επίσης, η χρήση διαφόρων εποπτικών μέσων διδασκαλίας (π.χ. βίντεο, διαφάνειες, παρουσίαση έντυπου υλικού, Η/Υ, διαδίκτυο κ.λπ.) για την καλύτερη κατανόηση της ύλης. Η αίθουσα να έχει ευρυχωρία, σωστή διαρρύθμιση και διακόσμηση και σε συνδυασμό με τον κατάλληλο εξοπλισμό και τα υλικά, να δημιουργούνται η ατμόσφαιρα και οι συνθήκες που θα εμπνέουν τον μαθητή/τη μαθήτρια. Προτείνεται να διεξάγεται σε οργανωμένο εργαστήριο του Τομέα που λειτουργεί σε κάθε σχολείο (αν αυτό είναι εφικτό) ώστε να δίνεται η δυνατότητα στον διδάσκοντα να υποστηρίξει τη διδασκαλία του με την παραπάνω εκπαιδευτική τεχνολογία, και με την παρουσίαση εργαλείων, υλικών κ.λπ. που βρίσκονται σε αυτό, ώστε να διεγείρει τη φαντασία του μαθητή/της μαθήτριας και να διαμορφώνει τις ορθές στάσεις πριν την υλοποίηση των ασκήσεων. Διαφορετικά, θα πρέπει να πραγματοποιείται σε αίθουσα γραμμικού ή ελεύθερου σχεδίου.

Κρίνεται απαραίτητο, οι μαθητές/μαθήτριες να πραγματοποιούν ασκήσεις σε κάθε διδακτική ενότητα, μέσω των οποίων θα αποκτήσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να είναι σε θέση να δημιουργούν στο ευρύτερο φάσμα του σχεδιασμού. Σε αυτό βοηθούν οι ασκήσεις που υπάρχουν στο τέλος κάθε

κεφαλαίου, οι δραστηριότητες που προτείνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών και στις οδηγίες διδασκαλίας, αλλά και ασκήσεις που μπορεί να δώσει ο/η εκπαιδευτικός.

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΠΑ.Λ.

ΤΟΜΕΑΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ (4Σ)

Β΄ τάξη Ημερήσιου και Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Βιβλία:

- «ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ» ,ΤΕΕ, Β΄ τάξη 1^{ου} κύκλου, Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων, Γραφικές Τέχνες, Συντήρηση Έργων Τέχνης- Αποκατάσταση,
Συγγραφείς: ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΝΙΚ.,ΚΟΥΡΤΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ, ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, κωδ. **24-0150**
- «ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΤΟΙΜΩΝ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ Ι, Β΄ ΤΕΕ, Τομέα Κλωστοϋφαντουργίας & Ένδυσης, κωδ. **24-0427**
Συγγραφείς: Κ. ΤΡΙΠΟΛΙΤΣΙΩΤΗΣ, κ.ά., κωδ. **24-0427**

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών:

- ▶ Υ.Α. Γ2/4219-β /20.08.1999 ([ΦΕΚ 2321/τ.Β΄/31.12.1999](#))
- ▶ Υ.Α. Φ2/182893/Δ4/13.11.2015 ([ΦΕΚ 2545/τ.Β΄/25.11.2015](#))

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ

Κεφάλαια – Ενότητες	Παρατηρήσεις
Α΄ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Κεφ. 1 Εισαγωγή Κεφ. 2 Διδακτικοί στόχοι – μεθοδολογία διδασκαλίας Κεφ. 3 Βασικές Αρχές Ελευθέρου Σχεδίου Κεφ. 4 Υλικά και μέσα σχεδίασης Κεφ. 5 Μορφή αντικειμένων και χώρος 6 ώρες	Σύντομη θεωρητική αναφορά. Προβολή από το διαδίκτυο διαφόρων υλικών και μέσω σχεδίασης. Προβολή και παρουσίαση διαφόρων σχεδίων ή σκίτσων για παρακίνηση του ενδιαφέροντος των μαθητών/ μαθητριών Επίδειξη υλικών και οργάνων σχεδίασης Επίδειξη χρήσης της βελόνας στη μέθοδο μέτρησης αναλογιών. Αναφορά στη «χρυσή τομή». Δειγματική άσκηση στη χρήση οργάνων και υλικών σχεδίασης με γρήγορη και εκφραστική κίνηση. Εξάσκηση στη χρήση διαφόρων τύπων μολυβιών.

Κεφ. 6 Παρατήρηση και ανάγνωση μορφών και χώρου 2 ώρες	Προβολή / παρουσίαση διαφόρων σχεδίων και σχολιασμός αυτών ως προς τις σχέσεις μεγάλο-μικρό, ύψος-πλάτος, μπροστά-πίσω.
Κεφ. 7 Προσαρμογή του θέματος στο χαρτί 2 ώρες	Δειγματική άσκηση γρήγορης σχεδίασης απλών μορφών για την κατανόηση της εναρμόνισης χαρτιού και σύνθεσης.
Κεφ. 8 Μέγεθος και τοποθέτηση θέματος στη σχεδιαστική επιφάνεια 4 ώρες	Σχεδίαση απλών σκίτσων δίνοντας έμφαση στη σχέση μέγεθος θέματος – χαρτί και στην ισορροπημένη τοποθέτηση του θέματος στο χαρτί.
Κεφ. 9 Σημείο – Γραμμή – Περίγραμμα – Φόρμα 4 ώρες	Επεξήγηση της χρήσης και της εφαρμογής των διαφόρων μολυβιών (σκληρών & μαλακών). Επίδειξη της χρήσης και της ιδιαιτερότητας διαφόρων μολυβιών (σταθερότητα στο χέρι, τράβηγμα διαφορετικού τύπου γραμμών με ανάλαφρη κίνηση του χεριού). <u>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Άσκηση διερεύνησης του χώρου και της φόρμας με ιδιαίτερη έμφαση στην τονική διαβάθμιση (χωρίς έντονο περίγραμμα γύρω από το αντικείμενο που σχεδιάζει) • Άσκηση στην απόδοση σύνθεσης με διάφορα κουτιά για τον εντοπισμό του όγκου μέσα στο χώρο
Κεφ. 10 Δομή του θέματος 6 ώρες	Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση της βελόνας για τη μέτρηση αναλογιών των αντικειμένων και την τοποθέτησή τους στη σχεδιαστική επιφάνεια. Πρακτική εξάσκηση.
Κεφ. 11 Άξονες – Κλίσεις 2 ώρες	Αναφορά στους κάθετους και οριζόντιους άξονες και επεξήγηση της χρήσης τους στον υπολογισμό των αναλογιών του αντικειμένου ή της σύνθεσης. Πρακτική εξάσκηση.
Κεφ. 12 Μετρήσεις – Συγκρίσεις – Υπολογισμοί – Αναλογίες 6 ώρες	Παρουσίαση σχεδίων και επεξήγηση των βασικών κανόνων της μεθόδου μέτρησης. <u>Προτεινόμενη δραστηριότητα:</u> Σχεδίαση σύνθεσης τριών-τεσσάρων αντικειμένων με περιβάλλοντα χώρο εφαρμόζοντας τους κανόνες μέτρησης με τη βελόνα.
Κεφ. 13 Φως και σκιά – Άσπρο και μαύρο – Τόνος 4 ώρες	Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο απόδοσης του όγκου σε σχέση με τον φωτισμό του αντικειμένου. <u>Προτεινόμενη δραστηριότητα:</u> Σχεδιαστικές ασκήσεις α) τονικής διαβάθμισης με μολύβι και β) απόδοσης όγκου ενός αντικειμένου με διαφόρους τρόπους φωτισμού του, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα μολύβια
Κεφ. 14 Διάφοροι τρόποι γραφής – Ύψος σχεδίου 4 ώρες	<u>Προτεινόμενη άσκηση:</u> Ρεαλιστική απόδοση αντικειμένων μέσα στο χώρο, εφαρμόζοντας την πιο κατάλληλη τεχνοτροπία και ορθή διαβάθμιση του τόνου

Κεφ. 15 Τονική απόδοση της υφής των υλικών Κεφ. 16 Πλαστικά Στοιχεία – Σύνθεση 4 ώρες	Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο απόδοσης της υφής των αντικειμένων <u>Προτεινόμενη άσκηση:</u> Σχεδίαση σύνθεσης με υλικά διαφορετικής υφής
Β' ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:	
Κεφ. 1 Αναγωγική και επαγωγική διαδικασία 4 ώρες	Μέσω σχεδιαστικών ασκήσεων να δοθεί έμφαση στην αναγωγή των μεγάλων όγκων σε γεωμετρικά σχήματα
Κεφ. 2 Σχήματα θετικά και αρνητικά – πλήρη και κενά 4 ώρες	Μέσω σχεδιαστικών ασκήσεων να δοθεί έμφαση στα σχήματα (κενά) που δημιουργούνται ανάμεσα στα αντικείμενα.
Κεφ. 3 Σύγκριση των τόνων και αναλογική μεταφορά τους στη σχεδιαστική επιφάνεια 5 ώρες	Προτείνεται η σχεδίαση ολοκληρωμένης σύνθεσης χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα μολύβια για την απόδοση του φωτός, της σκιάς και της υφής των αντικειμένων.
Κεφ. 4 Εκμαγείο εκ του φυσικού 4 ώρες	Με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού προτείνεται η σχεδίαση εκμαγείου εκ του φυσικού.
Κεφ. 5 Οπτική αντίληψη 2 ώρες	Προβολή ή παρουσίαση διαφόρων σχεδίων και συνθέσεων. Συζήτηση και σχολιασμός τους ως προς τους κανόνες και αρχές σχεδιασμού (φόρμα, όγκος, σκιά, υφή κλπ)
Κεφ. 6 Η αίσθηση του βάθους 4 ώρες	Προβολή / παρουσίαση σχεδίων για την επεξήγηση των βασικών αρχών της προοπτικής (σημεία φυγής, γραμμή ορίζοντα) <u>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Σχεδίαση διαφόρων αντικειμένων σε διαφορετικά επίπεδα (με βάση τη γραμμή του ορίζοντα) • Σχεδίαση ελεύθερου προοπτικού σχεδίου αντικειμένου με ένα και με δύο σημεία φυγής
Κεφ. 7 Αυτοσκιά και εριμμένη σκιά Κεφ. 8 Απόλυτος και φαινόμενος τόνος – Αντιθέσεις και εντάσεις 4 ώρες	Προτείνεται η σχεδίαση ολοκληρωμένης σύνθεσης αντικειμένων διαφορετικών υλικών και σχημάτων, με έντονο φωτισμό (από τρεις διαφορετικές γωνίες), ώστε να δημιουργηθούν έντονες αυτοσκοιές και εριμμένες σκοιές.
Κεφ. 9 Σκίτσο και 4 ώρες	Προβολή / παρουσίαση σχεδίων ή σκιστάκια που δημιουργήθηκαν με γρήγορη κίνηση και χαρακτήρα <u>Προτεινόμενη δραστηριότητα:</u> Ο κάθε μαθητής να σκισάρει τον συμμαθητή του
Κεφ. 10 Μετατροπή τονικής εικόνας σε γραμμικό με το χέρι Κεφ. 11 Αναπαραγωγή δισδιάστατης εικόνας 4 ώρες	Προβολή / παρουσίαση τονικών και γραμμικών εικόνων Επίδειξη στον τρόπο αναπαραγωγής μιας εικόνας με τη χρήση κάρβου Πρακτική εξάσκηση

2^ο ΒΙΒΛΙΟ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΤΟΙΜΩΝ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ Ι

Κεφάλαια – Ενότητες	Παρατηρήσεις
Κεφάλαιο 2: Αναλογίες Σώματος 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να πραγματοποιηθεί η Εργαστηριακή Άσκηση 3.
Κεφάλαιο 3: Κεφάλι 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να πραγματοποιηθεί η Εργαστηριακή Άσκηση 4.
Κεφάλαιο 4: Γραμμές ισοροπίας 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να πραγματοποιηθεί η Εργαστηριακή Άσκηση 5.
Κεφάλαιο 5: Βασικό γυναικείο σκίτσο 3 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να πραγματοποιηθεί η Εργαστηριακή Άσκηση 6.
Κεφάλαιο 6: Κίνηση 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να πραγματοποιηθεί η Εργαστηριακή Άσκηση 7.
Κεφάλαιο 7: Βασικό ανδρικό σκίτσο 3 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να πραγματοποιηθεί η Εργαστηριακή Άσκηση 8.
Κεφάλαιο 8: Βασικό παιδικό σκίτσο 3 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να πραγματοποιηθεί η Εργαστηριακή Άσκηση 9.
Κεφάλαιο 9: Ενδυματολογικές λεπτομέρειες 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να πραγματοποιηθεί η Εργαστηριακή Άσκηση 10.
Κεφάλαιο 10: Ένδυση φιγούρας 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να πραγματοποιηθεί η Εργαστηριακή Άσκηση 11.

(Ο αναφερόμενος αριθμός διδακτικών ωρών είναι ενδεικτικός και σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει τον διδάσκοντα να κάνει τη δική του κατανομή εφόσον τούτο επιβάλλουν ιδιαίτερες συνθήκες).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Με το ελεύθερο σχέδιο οι μαθητές/μαθήτριες μαθαίνουν να αποδίδουν την αίσθηση των αντικειμένων, υπολογίζοντας τα σχήματα και τους τόνους. Οι υπολογισμοί αποτελούν τη βασικότερη διαδικασία και αφορούν σε μετρήσεις σχημάτων (φόρμες), μεγεθών, αναλογιών, ποσοτήτων φωτός και τονικές ποιότητες.

Κατά τη διαδικασία του ελεύθερου σχεδίου οι μαθητές/μαθήτριες «αντιμετωπίζουν» τα εξής βασικά ζητήματα:

- Την αρμονική απεικόνιση του θέματος στον καθορισμένο χώρο σχεδίασης (το μέγεθος και την θέση των αντικειμένων στον χώρο).
- Την σχεδιαστική απόδοση των αναλογιών των αντικειμένων της σύνθεσης καθώς και των σχημάτων που προκύπτουν μέσα από τα αντικείμενα (κενά και πλήρη) με τη βοήθεια της βελόνας μετρήματος.
- Την τονική απόδοση των φωτεινών και σκιερών επιφανειών που συνθέτουν το σύνολο του θέματος χρησιμοποιώντας την 5/θμη τονική κλίμακα.
- Την ποιότητα απεικόνισης του θέματος μέσα από τη σωστή απόδοση της υφής και της ποιότητας των αντικειμένων.

Η φύση, λοιπόν, του μαθήματος επιτρέπει στον/στην εκπαιδευτικό να προσδιορίσει ο ίδιος /η ίδια την έκταση των απαιτήσεών του, σε σχέση με το επίπεδο των μαθητών, λαμβάνοντας πάντα υπόψη του τον σκοπό και τους στόχους του μαθήματος που πρέπει να επιτευχθούν (όπως αυτοί αναφέρονται στο

αναλυτικό πρόγραμμα). Συνεπώς, κάθε πρακτική άσκηση που έχει ως σκοπό την απόκτηση δεξιοτήτων στο σχέδιο ώστε οι μαθητές να καταγράφουν αντικειμενικά στο χαρτί φυσικές μορφές (με μολύβι, κάρβουνο κ.α.) συμπεριλαμβάνεται στη διδακτέα ύλη.

Προτείνεται οι μαθητές/μαθήτριες να πραγματοποιούν έναν σημαντικό αριθμό ασκήσεων, μέσω των οποίων θα αποκτήσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται. Σε αυτό βοηθούν οι ασκήσεις που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου, οι δραστηριότητες που προτείνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών και στις οδηγίες του μαθήματος, αλλά και ασκήσεις που μπορεί να δώσει ο/η εκπαιδευτικός.

Το μάθημα θα πρέπει να πραγματοποιείται σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα ελευθέρου σχεδίου με τον απαραίτητο εξοπλισμό, π.χ. πινακίδες (0,50 X 0,70) μ., σκαμνιά σταθερού ύψους, βάθρα διαφορετικών υψών, αντικείμενα προς σχεδίαση, καλό φυσικό φωτισμό, προβολείς, σχεδιοθήκες, ντουλάπια φύλαξης εποπτικού υλικού, Η/Υ, βιντεοπροβολέα, σύνδεση στο διαδίκτυο, νιπτήρα κ.α.

ΜΑΘΗΜΑ: ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (3Σ)

Β΄ τάξη Ημερήσιου και Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Βιβλίο:

«ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ» Β΄ τάξη-Ενιαίου Λυκείου,

Συγγραφείς: ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΤΟΥ ΑΛΕΚΑ, ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΠΑΥΛΙΔΟΥ ANNA, κωδ. 22-0194

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών: Υ.Α. 8212/Γ2/28.01.2002 ([ΦΕΚ 131/τ.Β΄/07.02.2002](#))

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Κεφάλαιο/Ενότητες/Παράγραφοι:	Παρατηρήσεις
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή Κεφάλαιο 2: Υλικά, μέσα και όργανα σχεδίασης. Κεφάλαιο 3: Οργάνωση – παρουσίαση πίνακα. 3 ώρες (1 × 3 ώρες)	Προβολή ή/και επίδειξη διαφόρων γεωμετρικών και αρχιτεκτονικών σχεδίων για κατανόηση του σκοπού και της χρησιμότητας του γραμμικού σχεδίου. Παρουσίαση και επίδειξη χρήσης των οργάνων σχεδίασης Πρακτική εξάσκηση στην ορθή χρήση των οργάνων και υλικών σχεδίασης
Κεφάλαιο 4: Γραμμές. 6 ώρες (2 × 3 ώρες)	Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην κατανόηση της χρήσης της γραμμής ως βασικό σχεδιαστικό στοιχείο. Προβολή ή/και επίδειξη σχεδίων στα οποία φαίνεται η εφαρμογή των διαφόρων ειδών γραμμών. Πρακτική εξάσκηση στη χρήση των διαφόρων ειδών γραμμής μέσω διαφορετικών γραμμογραφικών ασκήσεων με βάση τις οδηγίες του βιβλίου και του/της εκπαιδευτικού

<p>Κεφάλαιο 5: Γράμματα και αριθμοί. 6 ώρες (2 × 3 ώρες)</p>	<p>Προβολή ή/και επίδειξη σχεδίων στα οποία φαίνονται οι μορφές και οι τύποι γραμμάτων και αριθμών, τονίζοντας τη σημασία της γραφής των κατάλληλων γραμμάτων στα σχέδια. Πρακτική εξάσκηση στο σχεδιασμό των κατάλληλων γραμμάτων με βάση τις οδηγίες του βιβλίου και του/της εκπαιδευτικού.</p>
<p>Κεφάλαιο 6: Γεωμετρικές Κατασκευές. 9 ώρες (3 × 3 ώρες)</p>	<p>Προβολή ή/και επίδειξη σχεδίων στα οποία φαίνεται η εφαρμογή των γεωμετρικών κατασκευών. Επίδειξη του σωστού τρόπου σχεδίασης, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ορθή παρουσίαση των σχεδίων και στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσής τους. Πρακτική εξάσκηση στο σχεδιασμό γεωμετρικών κατασκευών με βάση τις σαφείς οδηγίες του/της εκπαιδευτικού.</p>
<p>Κεφάλαιο 7: Κλίμακα σχεδίασης. 3 ώρες (1 × 3 ώρες)</p>	<p>Παρουσίαση ή/και επίδειξη διαφόρων σχεδίων (γεωγραφικούς χάρτες, τοπογραφικά σχέδια, μηχανολογικά σχέδια κ.α.) για να αντιληφθούν οι μαθητές τη σημασία της κλίμακας στη σχεδίαση. Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους τρόπους μετατροπής των πραγματικών μεγεθών σε γραφικά και αντίστροφα. Πρακτική εξάσκηση λύνοντας ασκήσεις μετατροπής πραγματικών μεγεθών σε γραφικά και αντίστροφα.</p>
<p>Κεφάλαιο 8: Διαστασιολόγηση. 3 ώρες (1 × 3 ώρες)</p>	<p>Παρουσίαση ή/και προβολή σχεδίων επεξηγώντας τον τρόπο αναγραφής των διαστάσεων (απόσταση γραμμής διαστάσεων από την εξωτερική γραμμή του σχεδίου, πάχος γραμμής διαστάσεων, κ.α.) <u>Προτεινόμενες δραστηριότητες:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Μέτρηση διαφόρων διαστάσεων από επιφάνειες που βρίσκονται μέσα στην τάξη (π.χ. έδρα, πίνακας κ.α.), σχεδίασή τους υπό κλίμακα και αναγραφή των διαστάσεων • Αναγραφή διαστάσεων σε έτοιμα σχέδια που μπορεί να δώσει ο/η εκπαιδευτικός
<p>Κεφάλαιο 9: Προβολές. 18 ώρες (6 × 3 ώρες)</p>	<p>Προτείνεται να χρησιμοποιηθούν δισδιάστατα, τρισδιάστατα σχέδια, σκίτσα και φωτογραφίες για να βοηθήσουν τους /τις μαθητές/μαθήτριες να αναπτύξουν την αντίληψη για το χώρο Παρουσίαση ή/και επίδειξη διαφόρων προβολικών επιπέδων Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην κατανόηση της ορθής προβολής και της τομής. Παρουσίαση ή/και επίδειξη σχεδίων αξονομετρικών προβολών επεξηγώντας τη χρήση των αξόνων. Πρακτική εξάσκηση μέσω ασκήσεων με βάση τις οδηγίες του βιβλίου και του/της εκπαιδευτικού.</p>

<p>Κεφάλαιο 10: Προβολές στο αρχιτεκτονικό σχέδιο. 27 ώρες (9 × 3 ώρες)</p>	<p>Επίδειξη αρχιτεκτονικών σχεδίων και σχεδίων διαφόρων άλλων ειδικοτήτων εξηγώντας τη μεταξύ τους σχέση. Επίδειξη της πορείας σχεδίασης της κάτοψης, τομής και όψης με τη χρήση εποπτικών μέσων. Να πραγματοποιηθούν ολοκληρωμένες ασκήσεις σχεδιασμού αρχιτεκτονικών σχεδίων (κάτοψη, όψη, τομή, διαστασιολόγηση, τίτλοι), με μολύβι και με σινική μελάνη.</p>
---	--

(Ο αναφερόμενος αριθμός διδακτικών ωρών είναι ενδεικτικός και σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει τον/την εκπαιδευτικό να κάνει τη δική του/της κατανομή εφόσον τούτο επιβάλλουν ιδιαίτερες συνθήκες).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Με το μάθημα «**Γραμμικό Σχέδιο**» οι μαθητές/μαθήτριες γνωρίζουν έναν νέο τρόπο απεικόνισης της πραγματικότητας και των αντικειμένων: «ένα σύνολο γραμμών σχεδιασμένων με ειδικούς κανόνες, ώστε να αποτελούν μια διεθνή γλώσσα επικοινωνίας». Μαθαίνουν νέες έννοιες (βασικές) όπως η ορθή προβολή, η τομή κ.α., ενώ συγχρόνως εξοικειώνονται με τα όργανα σχεδίασης, μαθαίνουν τον σωστό τρόπο χρήσης τους και τους κανόνες σχεδίασης (π.χ. κλίμακα).

Προτείνεται οι μαθητές/μαθήτριες να πραγματοποιήσουν έναν σημαντικό αριθμό ασκήσεων υπό τη συνεχή καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού, μέσω των οποίων θα αποκτήσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να είναι σε θέση να εκτελούν με τα προβλεπόμενα όργανα και μέσα τη σχεδιαστική εργασία με καθαρότητα, ακρίβεια και ταχύτητα. Σε αυτό βοηθούν οι ασκήσεις που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου και οι δραστηριότητες που προτείνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα και στις οδηγίες διδασκαλίας του μαθήματος. Προαιρετικά, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει επιπλέον ασκήσεις.

Το μάθημα πρέπει να πραγματοποιείται σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα γραμμικού σχεδίου με τον απαραίτητο εξοπλισμό, π.χ. σταθερά σχεδιαστήρια (0,70 X 0,100) μ. εφοδιασμένα με παραλληλογράφο, σκαμνιά αυξομειώμενου ύψους, σχεδιοθήκες, ντουλάπια φύλαξης εποπτικού υλικού, Η/Υ, βιντεοπροβολέα, σύνδεση στο διαδίκτυο, νιπτήρα κ.α.

Τέλος, προτείνεται η λειτουργία βιβλιοθήκης με υλικό σχετικό με το μάθημα για την ενθάρρυνση και αυτενέργεια των μαθητών/μαθητριών, οι οποίοι/ες θα έχουν τη δυνατότητα να την εμπλουτίζουν με τις εργασίες τους.

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (3Θ)

Β΄ τάξη Ημερήσιου και Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Βιβλίο: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ (κεφ. 1 έως και 12), Γ΄ τάξη Γενικού Λυκείου (επανεκδοση με βελτιώσεις)

Συγγραφείς: ΖΙΡΟ ΟΛΓΑ, ΜΕΡΤΖΑΝΗ ΕΛΕΝΗ, ΠΕΤΡΙΔΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, κωδ. 2-0135

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών: Υ.Α. 8212/Γ2/28.01.2002 ([ΦΕΚ 131/τ.Β΄/07.02.2002](#))

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Από

Κεφάλαιο/Ενότητες/Παράγραφοι:	Παρατηρήσεις
Κεφ. 1: Παλαιολιθική και Νεολιθική εποχή 3 ώρες (1 × 3)	Προβολή/παρουσίαση χαρτών επεξηγώντας τα πιο σημαντικά έργα της Παλαιολιθικής εποχής και Νεολιθικής εποχής
Κεφ. 2: Η τέχνη της Μεσοποταμίας – Η τέχνη της Αιγύπτου 6 ώρες (2 × 3)	Προβολή/παρουσίαση εικόνων από την τέχνη της Μεσοποταμίας και της Αιγύπτου <u>Προαιρετική δραστηριότητα:</u> Συγκρότηση ομάδων εργασίας με θεματικό περιεχόμενο «τέχνη και θρησκεία», «τέχνη και σύμβολα», «διακοσμητικές τέχνες» κ.α.
Κεφ. 3: Η Τέχνη του Αιγαίου. Οι αφητηρίες της ευρωπαϊκής τέχνης: Κυκλαδικός, Μινωικός, Μυκηναϊκός Πολιτισμός 6 ώρες (2 × 3)	Προβολή / παρουσίαση εικόνων από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό και ανάλυση των χαρακτηριστικών της περιόδου. Αισθητική ανάλυση των τεχνοτροπιών των αντιπροσωπευτικών έργων της περιόδου. <u>Προαιρετική δραστηριότητα:</u> Σχεδίαση ενός πρωτότυπου έργου βασισμένου σε στοιχεία της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Δίνονται γραπτές οδηγίες από τον διδάσκοντα. Η δραστηριότητα αυτή δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές/μαθήτριες να εξασκήσουν δεξιότητες και από άλλα μαθήματα του τομέα (Ελεύθερο Σχέδιο, Αρχές Σύνθεσης) και μπορεί να ολοκληρωθεί στο τέλος του 5 ^{ου} κεφαλαίου.
Κεφ. 4: Η Ελληνική τέχνη: από τους Γεωμετρικούς στους Αρχαϊκούς χρόνους Γεωμετρικοί χρόνοι, Αρχαϊκοί χρόνοι 9 ώρες (3 × 3)	Προβολή / παρουσίαση εικόνων από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό <u>Προαιρετική δραστηριότητα:</u> Συγκρότηση ομάδων εργασίας όπου η κάθε ομάδα θα αναλάβει διαφορετικό θέμα (αντιπροσωπευτικό της περιόδου) και θα γίνει παρουσίαση της εργασίας στην τάξη.
Κεφ. 5: Κλασική και Ελληνιστική τέχνη Η κλασική περίοδος. Το τέλος της κλασικής εποχής: οι ελληνιστικοί χρόνοι 6 ώρες (2 × 3)	Προβολή/παρουσίαση εικόνων από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό
Κεφ. 6: Η ρωμαϊκή τέχνη 3 ώρες (1 × 3)	Προβολή/παρουσίαση εικόνων από τη Ρωμαϊκή Τέχνη

Κεφ. 7: Η βυζαντινή τέχνη 6 ώρες (2 × 3)	Προβολή/παρουσίαση εικόνων από τη Βυζαντινή Τέχνη (ψηφιδωτά, ξυλόγλυπτα, τοιχογραφίες, βυζαντινή αρχιτεκτονική κ.α.)
Κεφ. 8: Η χριστιανική τέχνη το Μεσαίωνα Η ρομανική τέχνη, η γοτθική τέχνη 6 ώρες (2 × 3)	Προβολή/παρουσίαση εικόνων από την Τέχνη στο Μεσαίωνα (προσέγγιση κυρίως μέσα από την αρχιτεκτονική, τη ζωγραφική και τη γλυπτική)
Κεφ. 9: Οι εξωευρωπαϊκοί πολιτισμοί Η τέχνη της Κίνας, της Ινδίας, της Ιαπωνίας, του Ισλάμ, η προκολομβιανή τέχνη, η τέχνη της Αφρικής 9 ώρες (3 × 3)	Προβολή / παρουσίαση εικόνων. Προαιρετική δραστηριότητα: Συγκρότηση ομάδων εργασίας με ενδεικτικά θεματικά περιεχόμενα «Τέχνη και Θρησκεία», «Τέχνη και Σύμβολα» κ.α.
Κεφ. 10: Η τέχνη την εποχή της Αναγέννησης 9 ώρες (3 × 3)	Προβολή / παρουσίαση εικόνων από την Αναγέννηση <u>Προαιρετικές δραστηριότητες:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη ενός καλλιτέχνη της Αναγέννησης (δίνονται γραπτές οδηγίες από τον/την εκπαιδευτικό) • Απόδοση ενός έργου της Αναγέννησης με διαφορετική τεχντροπία και ανάμεικτα υλικά (δίνονται γραπτές οδηγίες από τον/την εκπαιδευτικό)
Κεφ. 11: Η τέχνη του Μπαρόκ 6 ώρες (2 × 3)	Προβολή / παρουσίαση εικόνων από το Μπαρόκ
Κεφ. 12: Νεοκλασικισμός 6 ώρες (2 × 3)	Προβολή / παρουσίαση εικόνων

(Ο αναφερόμενος αριθμός διδακτικών ωρών είναι ενδεικτικός και σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει τον/την εκπαιδευτικό να κάνει τη δική του/της κατανομή εφόσον τούτο επιβάλλουν ιδιαίτερες συνθήκες).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ο/η εκπαιδευτικό μπορεί να χρησιμοποιήσει ποικίλες διδακτικές προσεγγίσεις για να πετύχει τα ζητούμενα μαθησιακά αποτελέσματα και να κάνει το μάθημα ελκυστικό. Η διδασκαλία με τη μορφή διάλεξης πρέπει να αποφεύγεται και να χρησιμοποιείται ελάχιστα μόνον όταν δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική δυνατότητα. Αντίθετα, πρέπει να χρησιμοποιούνται σύγχρονες διδακτικές ομαδοσυνεργατικές προσεγγίσεις που εμπλέκουν όλους τους μαθητές στην εκπαιδευτική διαδικασία. Σε αυτό συμβάλλουν η ανάθεση διαφόρων ομαδικών εργασιών / δραστηριοτήτων.

Επιβάλλεται η χρήση κατάλληλων εποπτικών μέσων διδασκαλίας εκπαιδευτικής τεχνολογίας (διαφάνειες, βιντεοταινίες, Η/Υ, διαδίκτυο κλπ) για την καλύτερη κατανόηση της ύλης και την ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών, ώστε η εκπαιδευτική διαδικασία να είναι πιο αποτελεσματική.

Χρήσιμες είναι και οι εκπαιδευτικές επισκέψεις (μουσεία, εκθέσεις κλπ).

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

Δεδομένου ότι το μάθημα είναι μάθημα Τομέα, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δημιουργήσει ομάδες εργασίας και να αναθέσει σε κάθε ομάδα (ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών) ερευνητική

εργασία, το θέμα της οποίας μπορεί να αντληθεί από τα παρακάτω βιβλία, τα οποία να δοθούν στους μαθητές/μαθήτριες ως εποπτικό υλικό:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ Ι Α΄ ΤΕΕ, Τομέα Κλωστοϋφαντουργίας & Ένδυσης	ΓΕΩΡΓΙΤΣΟΓΙΑΝΝΗ Ε.	24-0425
ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ ΙΙ Β΄ ΤΕΕ, Τομέα Κλωστοϋφαντουργίας & Ένδυσης	ΒΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ΖΑΡΙΦΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΣ- ΖΩΓΡΑΦΟΣ	24-0431
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ, Α΄ τάξη 2 ^{ος} κύκλος ΤΕΕ, τομέας Εφαρμοσμένων Τεχνών – Γραφικές Τέχνες	Βιθυνός Μανώλης	24-0160
ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ, Α΄ τάξη 2 ^{ος} κύκλος, ΤΕΕ, τομέας Εφαρμοσμένων Τεχνών – Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων	Ε. Γεωργουσόπουλος, Ε. Δάφνος, Η. Κωνσταντόπουλος	24-0167
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ Α΄ τάξη 2 ^{ος} κύκλος ΤΕΕ, τομέας Εφαρμοσμένων Τεχνών – Συντήρηση έργων τέχνης-αποκατάσταση	Μ. Μαρμαράς, Σ. Ράπτη, Ε. Σταματίου	24-0175

Έτσι, οι μαθητές/μαθήτριες θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τις ειδικότητες που θα κληθούν να επιλέξουν στο τέλος του σχολικού έτους.

Η ερευνητική αυτή εργασία μπορεί να προγραμματιστεί από την αρχή του σχολικού έτους και να σχεδιαστεί / υλοποιηθεί με τη μέθοδο project.

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ (3Ε)

Β΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ.

Βιβλίο:

ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ (κεφ. 6 έως και 10), ΤΕΕ, Α΄ τάξη 1^{ου} κύκλου, Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων, Γραφικές Τέχνες, Συντήρηση Έργων Τέχνης- Αποκατάσταση,

Συγγραφείς: ΣΙΑΠΚΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΤΡΟΒΑ ΒΑΣΩ, κωδ. **24-0149**

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών: Υ.Α. Γ2/4219-β /20.08.1999 ([ΦΕΚ 2321/τ. Β΄/31.12.1999](#))

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Κεφάλαια - Ενότητες	Παρατηρήσεις
Σύντομη επανάληψη των κεφ. 1 έως και 5 12 ώρες (4 × 3 ώρες)	Προτείνεται η σύντομη επανάληψη των κεφαλαίων, ώστε να επιτευχθεί η σύνδεση των διδακτικών εννοιών. Εξάσκηση μέσω των ασκήσεων που προτείνονται στο

	βιβλίο ή μέσω ασκήσεων που μπορεί να προτείνει ο ίδιος/η ίδια ο/η εκπαιδευτικός.
Κεφ. 6 Αρχές Σύνθεσης 24 ώρες (8 × 3 ώρες)	Προτείνεται η προβολή από το διαδίκτυο διαφόρων έργων τέχνης και να ζητηθεί από τους μαθητές/μαθήτριες να αναγνωρίσουν τις αρχές σύνθεσης (αξονικότητα, συμμετρία, ασυμμετρία κλπ). Πρακτική εξάσκηση μέσω ασκήσεων που αξιοποιούν τις βασικές αρχές σύνθεσης.
Κεφ. 7 Μετρικά στοιχεία 6 ώρες (2 × 3 ώρες)	Ο/η εκπαιδευτικός με τη βοήθεια εποπτικών μέσων (π.χ. σχεδίων, φωτογραφιών, προβολή βίντεο κ.α.) εξηγεί τον υπολογισμό των διαφόρων μεγεθών, των διαστάσεων, τις αναλογίες και τον απαιτούμενο χώρο κινήσεων με μέτρο τον άνθρωπο.
Κεφ. 8 Κανόνες σύνθεσης 9 ώρες (3 × 3 ώρες)	Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη «χρυσή τομή». Προτείνεται να δοθούν στους/στις μαθητές/ μαθήτριες διάφορα έργα (ζωγραφικά, αρχιτεκτονικά κτίρια κ.α.) και να αναγνωρίσουν τα στοιχεία που βρίσκονται στη «χρυσή τομή». Πρακτική εξάσκηση μέσω ασκήσεων
Κεφ. 9 Η προοπτική 3 ώρες (1 × 3 ώρες)	Να δοθεί έμφαση στην ενότητα 9.2, προβάλλοντας και σχολιάζοντας διάφορα παραδείγματα.
Κεφ. 10 Ανακεφαλαιωτικές ασκήσεις 21 ώρες (7 × 3 ώρες)	Πρακτική εξάσκηση μέσω ασκήσεων, με τις οποίες οι μαθητές/μαθήτριες θα προτείνουν ολοκληρωμένες εικαστικές λύσεις

(Ο αναφερόμενος αριθμός διδακτικών ωρών είναι ενδεικτικός και σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει τον/ την εκπαιδευτικό να κάνει τη δική του/της κατανομή εφόσον τούτο επιβάλλουν ιδιαίτερες συνθήκες).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Το μάθημα καλύπτει όλα τα γνωστικά αντικείμενα των ειδικοτήτων που υπάγονται στον τομέα Εφαρμοσμένων Τεχνών, δεδομένου ότι οι κανόνες και οι αρχές της σύνθεσης είναι κοινές για κάθε δημιουργικό έργο, έστω κι αν αυτές στη συνέχεια εξειδικεύονται και παίρνουν έναν οικείο για κάθε «τέχνη» χαρακτήρα. Δοκιμάζει τις δεξιότητες του μαθητή/της μαθήτριας και τον/την καθιστά ικανό/ή να παρακολουθήσει τα μαθήματα της ειδικότητας που θα επιλέξει στη Γ' τάξη.

Δεδομένου ότι τα κεφάλαια 1 έως και 5 του βιβλίου διδάχθηκαν στην Α' τάξη στο μάθημα «Βασικές Αρχές Σύνθεσης» (μάθημα επιλογής), προτείνεται μια σύντομη επανάληψη της ύλης, κάνοντας πρακτική εξάσκηση μέσω μιας σειράς ασκήσεων (από τις ανακεφαλαιωτικές ασκήσεις που υπάρχουν στο τέλος του βιβλίου). Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές/τις μαθήτριες να ανακτήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν και να υπάρξει μια συνοχή με τις διδακτικές ενότητες που θα ακολουθήσουν στη Β' τάξη.

Το μάθημα είναι αμιγώς εργαστηριακό, όμως κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα δίνονται συνοπτικά από τους διδάσκοντες οι απαιτούμενες θεωρητικές γνώσεις, έτσι ώστε οι μαθητές να είναι ικανοί να πραγματοποιούν τις ασκήσεις.

Απαιτείται η χρήση σχεδιαστηρίων, σχεδιαστικών οργάνων (π.χ. μολύβια, πενάκια, μελάνια, χάρακες, μοιρογνωμόνια, χαρτιά σχεδίου, διαφορετικά είδη χαρτιών, ξυλομπογιές, μαρκαδόρους, τέμπερες, παστέλ, κλπ). Επιβάλλεται, επίσης, η χρήση διαφόρων εποπτικών μέσων διδασκαλίας (π.χ. βίντεο,

διαφάνειες, παρουσίαση έντυπου υλικού, Η/Υ, διαδίκτυο κλπ) για την καλύτερη κατανόηση της ύλης. Διεξάγεται σε οργανωμένο εργαστήριο του τομέα που λειτουργεί σε κάθε σχολείο ώστε να δίνεται η δυνατότητα στον/στην εκπαιδευτικό να υποστηρίζει τη διδασκαλία του/της με την παραπάνω εκπαιδευτική τεχνολογία, και με την παρουσίαση εργαλείων, υλικών κ.λπ. που βρίσκονται σε αυτό, ώστε να διεγείρει τη φαντασία του μαθητή/της μαθήτριας και να διαμορφώνει τις ορθές στάσεις πριν την υλοποίηση των ασκήσεων. Η αίθουσα να έχει ευρυχωρία, σωστή διαρρύθμιση και διακόσμηση και σε συνδυασμό με τον κατάλληλο εξοπλισμό και τα υλικά, να δημιουργούνται η ατμόσφαιρα και οι συνθήκες που θα εμπνέουν τον μαθητή/τη μαθήτρια.

Κρίνεται απαραίτητο, οι μαθητές/μαθήτριες να πραγματοποιούν έναν σημαντικό αριθμό ασκήσεων σε κάθε διδακτική ενότητα, μέσω των οποίων θα αποκτήσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να είναι σε θέση να δημιουργούν στο ευρύτερο φάσμα του σχεδιασμού. Σε αυτό βοηθούν οι ασκήσεις που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου, οι δραστηριότητες που προτείνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, αλλά και ασκήσεις που μπορεί να δώσει ο/η εκπαιδευτικός.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ Η/Υ (5Ε)

Β΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ.

Βιβλία:

- **ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Η/Υ (2^η ενότητα: κεφ. 7 έως και 12)**, ΤΕΕ Β΄ τάξη 1^{ου} κύκλου, Γραφικές Τέχνες (τομέας εφαρμοσμένων τεχνών), ,

Συγγραφείς: ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ ΒΙΚΤ., ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗΣ Ν., ΤΕΡΖΙΔΗΣ ΧΡ, κωδ. **24-0151**

- **ΣΧΕΔΙΟ ΜΕ Η/Υ (κεφ. 1 έως και 16)**, ΤΕΕ Β΄ τάξη 1^{ου} κύκλου και Α΄ τάξη 2^{ου} κύκλου, Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων (Τομέας Εφαρμ. Τεχνών),

Συγγραφείς: ΚΑΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ Μ., ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ. κωδ. **24-0163**

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών:

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Η/Υ (ΤΕΕ Β΄ τάξη 1^{ου} κύκλου, Γραφικές Τέχνες (τομέας εφαρμοσμένων τεχνών):

Υ.Α. Γ2/4219-β /20.08.1999 ([ΦΕΚ 2321/τ. Β΄/31.12.1999](#))

ΣΧΕΔΙΟ ΜΕ Η/Υ (ΤΕΕ Β΄ τάξη 1^{ου} κύκλου και Α΄ τάξη 2^{ου} κύκλου, Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων – τομέας Εφαρμ. Τεχνών):

[ΦΕΚ 1273/τ.Β΄/02.07.2008](#) (όπου επικαλείται η Υ.Α. Γ2/4219-β/1999 (ΦΕΚ 2321/τ. Β΄/31.12.1999)

Διδακτέα ύλη:

Βιβλίο 1: «Εφαρμογές Ηλεκτρονικού Υπολογιστή» /_Β΄ Τάξη 1^{ου} Κύκλου	
Κεφάλαια – Ενότητες	Παρατηρήσεις
2 ^η Ενότητα: Ψηφιακή Σχεδίαση	
Κεφάλαιο 7: Αρχές και αλγόριθμοι επεξεργασίας γραφικών	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά

Κεφάλαιο 8: Χρήση τεχνικών ακριβούς σχεδίασης	Εξάσκηση, μέσω των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου, αλλά και με διάφορες ασκήσεις που μπορεί να δώσει ο/η εκπαιδευτικός στους μαθητές/μαθήτριες.
Κεφάλαιο 9: Οι διάφορες μέθοδοι σχεδίασης	Εξάσκηση, μέσω των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου, αλλά και με διάφορες ασκήσεις που μπορεί να δώσει ο/η εκπαιδευτικός στους μαθητές/μαθήτριες.
Κεφάλαιο 10: Διαχείριση αντικειμένων	Εξάσκηση, μέσω των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου, αλλά και με διάφορες ασκήσεις που μπορεί να δώσει ο/η εκπαιδευτικός στους μαθητές/μαθήτριες.
Κεφάλαιο 11: Μετασχηματισμοί γεωμετρίας και μορφής αντικειμένου.	Εξάσκηση, μέσω των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου, αλλά και με διάφορες ασκήσεις που μπορεί να δώσει ο/η εκπαιδευτικός στους μαθητές/ μαθήτριες.
Κεφάλαιο 12: Διευθετήσεις και συνδυασμοί αντικειμένων	Εξάσκηση, μέσω των δραστηριοτήτων και των ασκήσεων που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου, αλλά και με διάφορες ασκήσεις που μπορεί να δώσει ο/η εκπαιδευτικός στους μαθητές/ μαθήτριες.
<i>Η πρώτη διδακτική ενότητα «ψηφιακή σχεδίαση» προτείνεται να ολοκληρωθεί σε 50 ώρες (10 X 5 ώρες)</i>	
Βιβλίο 2: «Σχέδιο με Η/Υ» / Β' Τάξη 1^{ου} Κύκλου & Α' Τάξη 2^{ου} Κύκλου	
Κεφ. 1: Λίγα λόγια για το CAD	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά
Κεφ. 2: Η σύγχρονη εποχή και οι νέοι τρόποι εργασίας	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά
Κεφ. 3: Κατανοώντας το CAD	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά, δίνοντας έμφαση στις ενότητες 3.3, 3.4 και 3.5 Επίδειξη εντολών από τον/την εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφ. 4: Αρχές Σχεδίασης με Η/Υ	Επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφ. 5: Προκαταρκτικές γνώσεις	Επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφ. 6: Το αλφάβητο του CAD – Σχεδίαση απλών σχημάτων	Επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφ. 7: Από τα «Γράμματα» στις «Λέξεις»: Πιο σύνθετα σχήματα	Επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφ. 8: «Διαφανή φύλλα» σχεδίασης	Επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφ. 9: Επεξεργασία σχεδίων CAD	Επίδειξη από τον εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ

Κεφ. 10: Σχεδίαση απλής κάτοψης λουτρού	Επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφ. 11: Αυτοματοποιώντας «δύσκολες» σχεδιαστικές εργασίες	Επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφ. 12: Πρότυπα αντικειμένων: Σύνθετα σχήματα που ορίζει ο χρήστης	Επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό με βιντεοπροβολέα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφ. 13: Κριτική θεώρηση σχεδίων	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά
Κεφ. 14: Οργάνωση του σχεδίου	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά
Κεφ. 15: Συμπλήρωση της απλής κάτοψης λουτρού	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά
Κεφ. 16: Εκτύπωση σχεδίου	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά
<i>Η δεύτερη ενότητα σχεδίαση με CAD προτείνεται να ολοκληρωθεί σε 75 ώρες (15 Χ 5 ώρες)</i>	

(Ο αναφερόμενος αριθμός διδακτικών ωρών είναι ενδεικτικός και σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει τον/την εκπαιδευτικό να κάνει τη δική του/της κατανομή, εφόσον τούτο επιβάλλουν ιδιαίτερες συνθήκες).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Το μάθημα αυτό θα δώσει την ευκαιρία στους μαθητές/μαθήτριες να γνωρίσουν τις βασικές αρχές λειτουργίας λογισμικών προγραμμάτων ψηφιακής σχεδίασης, τα οποία χρησιμοποιούνται ευρέως σε όλες τις ειδικότητες του Τομέα που έχουν επιλέξει (ενδεικτικά: Corel Draw ή Illustrator, InDesign, AutoCAD, Kaledo, Modaris, jewellery) και απαιτεί συνεχή πρακτική εξάσκηση των μαθητών/μαθητριών σε Η/Υ, μέσω ασκήσεων (είτε από τις προτεινόμενες στα σχολικά βιβλία, είτε από ασκήσεις που μπορεί να προτείνει ο/η εκπαιδευτικός).

Προτείνεται να διεξάγεται στο Εργαστήριο Ειδικότητας του Τομέα που λειτουργεί σε κάθε σχολείο, το οποίο θα πρέπει να διαθέτει Η/Υ (1 / ανά 2 μαθητές) και βιντεοπροβολέα, γιατί έτσι δίνεται η δυνατότητα στον/στην εκπαιδευτικό να πραγματοποιεί μαζί με τους μαθητές /μαθήτριες μια «σύγκριση» και «κριτική» της παραδοσιακής μεθόδου σχεδίασης (η οποία βοηθά στην εμπέδωση και αφομοίωση εννοιών) με την σύγχρονη (μέσω Η/Υ).

Σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος, οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να πραγματοποιήσουν έναν σημαντικό αριθμό ασκήσεων/εργασιών (σε Η/Υ με τα ανάλογα λογισμικά προγράμματα σχεδίασης) βάσει των οποίων θα εξοικειωθούν με τις βασικές αρχές λειτουργίας της ψηφιακής σχεδίασης. Στην διδακτική ενότητα «Ψηφιακή Σχεδίαση» ενδείκνυται οι μαθητές/μαθήτριες να δημιουργούν ασκήσεις με το δικό τους αισθητικό κριτήριο και να διακρίνονται από πρωτοτυπία και καλαισθησία. Στη διδακτική ενότητα «Σχεδίαση με CAD» ενδείκνυται οι μαθητές/μαθήτριες να δημιουργούν ασκήσεις που θα αποτελούν μια ολοκληρωμένη σχεδιαστική πρόταση (π.χ. κάτοψη). Η αξιολόγηση μπορεί να γίνεται για τον κάθε μαθητή/την κάθε μαθήτρια ξεχωριστά ως προς τον τρόπο που σκέφτεται και για την απόδοσή του/της σε κάθε εργαστηριακή άσκηση. Επίσης, να αξιολογείται η συμμετοχή, η συνεργασία και η προσπάθεια.

**ΜΑΘΗΜΑ: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΑΣ
(5Ε)**

(ΕΙΔΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Β΄ τάξης Ημερήσιου και Β΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών:

Υ.Α. Γ2/4219-β /20.08.1999 (ΦΕΚ 2321/τ. Β΄/31.12.1999) (για όλες τις διδακτικές ενότητες που περιλαμβάνει το μάθημα)

Βιβλία:

ΒΙΒΛΙΟ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ
1. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Ι (κεφ. 1 έως και 8), ΤΕΕ Β΄ τάξη 1 ^{ου} κύκλου Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων, Γραφικές Τέχνες, Συντήρηση Έργων Τέχνης-Αποκατάσταση	1. ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ Γ., ΖΗΒΑΣ ΑΝΤ., ΠΟΛΕΜΗΣ ΝΙΚ.	24-0154
2. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΙΙ (κεφ. 2, 3, 4, 5 και 6), ΤΕΕ Α΄ τάξη, 2 ^{ος} κύκλος, Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων, Γραφικές Τέχνες, Συντήρηση Έργων Τέχνης- Αποκατάσταση	2. ΑΞΑΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΚ., ΜΠΑΚΑ ΝΙΝΑ, ΤΣΑΤΑΛΜΠΑΣΙΔΟΥ ΜΑΙΡΗ	24-0170
3. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Η/Υ, (1^η ενότητα: κεφ. 1 έως και 6), ΤΕΕ Β΄ τάξη 1 ^{ου} κύκλου, Γραφικές Τέχνες (τομέας εφαρμοσμένων τεχνών),	3. ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ ΒΙΚΤ., ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗΣ Ν.,	24-0151
4. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Η/Υ (1^η ενότητα: κεφ. 1 έως και 6), ΤΕΕ, 2 ^{ος} κύκλος, Γραφικές Τέχνες (τομέας εφαρμοσμένων Τεχνών)	4. ΤΕΡΖΙΔΗΣ ΧΡ. ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ ΒΙΚΤ., ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗΣ Ν., ΤΕΡΖΙΔΗΣ ΧΡ.	24-0159

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Κεφάλαιο/Ενότητες	Παρατηρήσεις
Βιβλίο : 1. «Φωτογραφία Ι	
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να απαντηθούν οι ερωτήσεις του κεφαλαίου. Προτείνεται η προβολή βίντεο από διαδίκτυο.
Κεφάλαιο 2: Ιστορική Εξέλιξη – Εφαρμογές της φωτογραφίας 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά. Να απαντηθούν οι ερωτήσεις του κεφαλαίου. Προτείνεται η προβολή βίντεο από διαδίκτυο.
Κεφάλαιο 3: Φωτογραφίζοντας 6 ώρες	Να γίνει σύντομη αναφορά στα είδη των φωτογραφικών μηχανών. Να διδαχθεί το κλείστρο και οι ταχύτητες με την παρουσίασή τους και τη λειτουργία τους σε μια φωτογραφική μηχανή. Απλή αναφορά στα βοηθητικά εξαρτήματα. Παρουσίαση των ειδών φωτογραφικών φακών του εργαστηρίου και το διάφραγμα και την εστιακή

	απόσταση σε καθένα από αυτούς. Παρουσίαση της δομής ασπρόμαυρου φιλμ. Με τη χρήση φωτογραφικής μηχανής (αναλογικής, ψηφιακής) να εξηγηθεί η φωτομέτρηση αυτόματη & χειροκίνητη. Ανάλυση τι είναι βάθος πεδίου. Να απαντηθούν οι ερωτήσεις του κεφαλαίου.
Κεφάλαιο 4: Εμφανίζοντας 10 ώρες	Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον εξοπλισμό του σκοτεινού θαλάμου, στις προδιαγραφές ασφάλειας και υγιεινής και να εξηγηθεί η λειτουργία τους στη εμφάνιση των α/μ φωτογραφιών. Να απαντηθούν οι ερωτήσεις του κεφαλαίου. Σχολαστική τήρηση των οδηγιών εμφάνισης Α/Μ φιλμ (χρόνος, θερμοκρασία, πλύσιμο, καθαριότητα). Προτείνεται η χρήση οργανωμένου σκοτεινού θαλάμου.
Κεφάλαιο 5: Εκτυπώνοντας 12 ώρες	Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις αρχές λειτουργίας και στη δομή του μεγεθυντήρα, στη χρήση φίλτρων κατά την εκτύπωση, καθώς και στη διαδικασία εκτύπωσης. Προτείνεται η χρήση οργανωμένου σκοτεινού θαλάμου.
Κεφάλαιο 6: Εξερεύνηση πάνω στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της φωτογραφίας 10 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο βάθος πεδίου. Να απαντηθούν οι ερωτήσεις του κεφαλαίου.
Κεφάλαιο 7: Ο έλεγχος του αρνητικού: Ειδικές τεχνικές έκθεσης και εμφάνισης φιλμ 2 ώρες	Να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην ενότητα «Ανάγκη ελέγχου του φυσικού φωτός και να γίνουν οι ασκήσεις που προτείνει το βιβλίο. Να απαντηθούν οι ερωτήσεις του κεφαλαίου.
Κεφάλαιο 8: Αξιολόγηση και παρουσίαση της φωτογραφικής εικόνας 4 ώρες	Κρίνεται σημαντική η δημιουργία πορτφόλιο (άλμπουμ φωτογραφιών), όπως και ντοσιέ αρχειοθέτησης αρνητικών, κοντάκτ, και σημειώσεων τεχνικών χαρακτηριστικών. Προβολή βίντεο από διαδίκτυο.
Βιβλίο : 2. «Φωτογραφία II»	
Κεφάλαιο 2: Τεχνητός Φωτισμός 2 ώρες	Συνοπτική αναφορά στα είδη τεχνητού φωτισμού και στα βοηθητικά εξαρτήματα φωτισμού. Να δοθεί έμφαση στο ηλεκτρονικό φλας (αναφέροντας συνοπτικά τα είδη).
Κεφάλαιο 3: Έγχρωμη Φωτογραφία 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο ολόκληρο και να δοθεί έμφαση στη θερμοκρασία και τα χαρακτηριστικά του χρώματος. Σύντομη αναφορά στα βασικά – συμπληρωματικά χρώματα, προσθετική και αφαιρετική μέθοδο.
Κεφάλαιο 4: Ειδικές Γνώσεις 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο μέχρι τη σελ. 117. Να πραγματοποιηθεί εργαστηριακή εφαρμογή σε αντιγραφή επίπεδων έργων τέχνης. Οι ενότητες «Έγχρωμα φιλμ», «Φίλτρα» και «Επεμβάσεις στη χημική επεξεργασία του α/μ παγχρωματικού φιλμ» να διδαχθούν περιληπτικά. Επίσης στην ενότητα «Αντιγραφές φωτογραφιών», η παράγραφος «Χημική επεξεργασία» να διδαχθεί περιληπτικά.

Κεφάλαιο 5: Ηλεκτρονική Φωτογραφία 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά.
Κεφάλαιο 6: Αισθητική 2 ώρες	Προβολή από το διαδίκτυο φωτογραφιών διαφόρων καλλιτεχνών και συζήτηση με τους μαθητές/ μαθήτριες
Βιβλίο 3: «Εφαρμογές Ηλεκτρονικού Υπολογιστή» / Β' Τάξη 1^{ου} Κύκλου	
Κεφάλαιο 1: Η ψηφιακή εικόνα 3 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά δίνοντας έμφαση στη χρησιμότητα του προγράμματος επεξεργασίας φωτογραφιών
Κεφάλαιο 2: Η αποθήκευση των εικόνων 3 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά
Κεφάλαιο 3: Τα εργαλεία και οι τεχνικές επεξεργασίας εικόνας 18 ώρες	Επίδειξη των εργαλείων και η χρήση τους Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ (πειραματισμός με τα εργαλεία της παλέτας)
Κεφάλαιο 4: Το φως, οι σκιές και τα χρώματα 3 ώρες	Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφάλαιο 5: Επεξεργασία σε πολλά επίπεδα 15 ώρες	Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφάλαιο 6: Είσοδος και Έξοδος 3 ώρες	Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Βιβλίο 4: «Εφαρμογές Ηλεκτρονικού Υπολογιστή» / Α' Τάξη 2^{ου} Κύκλου	
Κεφάλαιο 1: Η φωτογραφία και το σύστημα των ζωνών 2 ώρες	Να διδαχθεί το κεφάλαιο συνοπτικά
Κεφάλαιο 2: Διορθώσεις – Μετασχηματισμοί φωτογραφιών 2 ώρες	Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφάλαιο 3: Διόρθωση χρωμάτων 2 ώρες	Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στα χρωματικά μοντέλα Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφάλαιο 4: Δημιουργικές αναζητήσεις 12 ώρες	Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφάλαιο 5: Φιλτράρισμα εικόνας και δημιουργία ειδικών εφέ 2 ώρες	Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ
Κεφάλαιο 6: Οι εικόνες στο διαδίκτυο και εκτύπωση 2 ώρες	Πρακτική εφαρμογή σε Η/Υ

(Ο αναφερόμενος αριθμός διδακτικών ωρών είναι ενδεικτικός και σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει τον/την εκπαιδευτικό να κάνει τη δική του/της κατανομή εφόσον τούτο επιβάλλουν ιδιαίτερες συνθήκες).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Το μάθημα «Φωτογραφία και Ηλεκτρονική Επεξεργασία Εικόνας» είναι ένα εργαστηριακό μάθημα 5 ωρών στο οποίο οι μαθητές/μαθήτριες διδάσκονται τεχνικές Α/Μ αναλογικής φωτογραφίας (π.χ. λήψη φωτογραφιών, εμφάνιση φιλμ, εκτύπωση κ.α.), τεχνικές έγχρωμης ψηφιακής φωτογραφίας και επεξεργασία εικόνας με ειδικά λογισμικά προγράμματα (π.χ. photoshop).

Το μάθημα αυτό προτείνεται να διεξάγεται στο εργαστήριο ειδικότητας του τομέα που λειτουργεί σε κάθε σχολείο, στο οποίο θα υπάρχει ειδικός διαμορφωμένος χώρος ως σκοτεινός θάλαμος (με τον απαραίτητο εξοπλισμό) και παράλληλα, αποκτώντας τις απαραίτητες γνώσεις χειρισμού λογισμικών προγραμμάτων επεξεργασίας εικόνας, θα υπάρχει η δυνατότητα να εφαρμόζουν τις γνώσεις που αποκτούν μέσω ασκήσεων/εργασιών σε Η/Υ με το αντίστοιχο λογισμικό πρόγραμμα επεξεργασίας εικόνας. Ο προγραμματισμός της διδακτέας ύλης και των εργαστηριακών ασκήσεων είναι απαραίτητος. Ο/η εκπαιδευτικός δύναται να καλύπτει κενά που μπορεί να δημιουργούνται από τα σχολικά εγχειρίδια, μέσω του διαδικτύου ή της ελεύθερης χρήσης βιβλίων. Αυτό σε καμία περίπτωση, δεν πρέπει να αντικαθιστά, αλλά μόνο να συμπληρώνει τα προαναφερόμενα ενδεικτικά βιβλία.

Για την κατανόηση του θεωρητικού μέρους μπορεί να χρησιμοποιηθεί κάθε εποπτικό μέσο διδασκαλίας (βίντεο, διαφάνειες, dvd). Επίσης, οι ασκήσεις που προτείνονται σε κάθε κεφάλαιο θα είναι οι εργαστηριακές εφαρμογές που θα υλοποιούν οι μαθητές/μαθήτριες. Ο/η εκπαιδευτικός έχει επίσης την ελευθερία να προτείνει δικές του/της ασκήσεις *(γνωρίζοντας τα ενδιαφέροντα των μαθητών/μαθητριών)* για να προκαλέσει την ενεργή και αποτελεσματική συμμετοχή του. Το μάθημα είναι αμιγώς εργαστηριακό, όμως απαιτείται μια θεωρητική αναφορά η οποία θα πραγματοποιείται μέσα στο εργαστήριο ώστε να συνδέεται το θεωρητικό με το πρακτικό μέρος του μαθήματος.

Απαιτείται η προσέγγιση της γνώσης με ενεργητικό, βιωματικό τρόπο. Η λήψη φωτογραφιών επιβάλλεται να πραγματοποιείται και σε εξωτερικούς χώρους, καθώς επίσης και σε πραγματικά αντικείμενα- έργα τέχνης.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ

Είναι εργαστηριακό μάθημα, συνεπώς οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να πραγματοποιήσουν ένα σημαντικό αριθμό ασκήσεων/εργασιών, με τις οποίες θα ενθαρρύνεται η αυτενέργεια και η ανάπτυξη του προσωπικού τρόπου έκφρασης των μαθητών (θα δίνονται γραπτές οδηγίες για κάθε εργασία).

Κρίνεται σκόπιμο να πραγματοποιηθούν διάφορες διερευνητικές εργασίες (ατομικές ή ομαδικές) από τους μαθητές/μαθήτριες, π.χ. περιγραφικές, συλλογή υλικού κλπ, μέσα από τις οποίες αναπτύσσεται η ενεργός μάθηση, η εκπαιδευτική διαδικασία γίνεται πιο ελκυστική και διαφοροποιείται ανάλογα με τα ενδιαφέροντα, τις εμπειρίες, τις κλίσεις και το επίπεδο του κάθε μαθητή/της κάθε μαθήτριας. Οι εργασίες αυτές μπορούν να παρουσιαστούν στην τάξη στο πλαίσιο της διδασκαλίας και επιπλέον να αξιολογηθούν (προσθετικά στο βαθμό του τετραμήνου).

Οι μαθητές/μαθήτριες καθ' όλη την διάρκεια του μαθήματος, να αξιολογούνται ο κάθε ένας/μία ξεχωριστά, για τον τρόπο που σκέφτονται και για την απόδοσή τους σε κάθε εργαστηριακή άσκηση. Επίσης να αξιολογείται η συμμετοχή, η συνεργασία και η προσπάθεια.

Τέλος, προτείνονται επισκέψεις σε χώρους εκθέσεων σχετικών με το αντικείμενο του μαθήματος.

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΥΦΑΝΤΙΚΩΝ ΥΛΩΝ (5Ε)

(ΕΙΔΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Β΄ τάξης Ημερήσιου και Β΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Βιβλίο:

«ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΛΩΣΤΟΪΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΥΛΩΝ-ΥΦΑΝΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ», Α΄ Τάξη 1^{ου} Κύκλου ΤΕΕ Τομέα Κλωστοϋφαντουργίας & Ένδυσης,

Συγγραφείς : Α. ΠΡΙΜΕΝΤΑΣ, Α.ΓΚΟΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΠΡΙΜΕΝΤΑΣ, **κωδ.: 24-0428**

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών: [Φ.Ε.Κ. 1292/τ.Β΄/03.07.2008](#)

Διδακτέα ύλη:

Βιβλίο: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΛΩΣΤΟΪΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΥΛΩΝ-ΥΦΑΝΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ, Α΄ Τάξη 1 ^{ου} Κύκλου ΤΕΕ Τομέα Κλωστοϋφαντουργίας & Ένδυσης.	Να διδαχθεί όλο το βιβλίο. Να πραγματοποιηθούν όλες οι Εργαστηριακές Ασκήσεις του βιβλίου.
--	---

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Μολονότι το μάθημα είναι εργαστηριακό, η τεχνολογία πρώτων υλών έχει παράλληλα και έντονα θεωρητικό χαρακτήρα. Κατά συνέπεια οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να μεταφέρουν στους μαθητές το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο των κλωστοϋφαντουργικών υλικών (ινών, νημάτων κλπ) και να συνδέουν τη θεωρία με τις εργαστηριακές ασκήσεις που θα έχουν κυρίως τον χαρακτήρα της ποιοτικής ανάλυσης και της αναγνώρισης των ιδιοτήτων και χαρακτηριστικών.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΧΑΡΑΚΤΙΚΗΣ - ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ (5Ε)

(ΕΙΔΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Β΄ τάξης Ημερήσιου και Β΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Βιβλίο:

ΤΕΧΝΙΚΗ ΜΠΙΡΕΝ – ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ ΑΡΓΥΡΟΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΩΝ), **κωδ. 24-0428**

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών:

[Δ 259/1994 \(Α΄ Τάξη\)](#) [ΦΕΚ 137/τ.Α΄ /31.08.1994](#) (ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΧΑΡΑΚΤΙΚΗΣ)

[Υ.Α. 43245/Γ2/ ΦΕΚ 581/τ. Β΄/13.05.2003](#) (ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ)

Όπως ορίζεται στο [ΦΕΚ 465/τ.Β΄/24.02.2016](#) (σελ. 6379)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ

Βιβλίο: ΤΕΧΝΙΚΗ ΜΠΙΡΕΝ – ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ
ΑΡΓΥΡΟΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ (ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΩΝ)

Να διδαχθεί όλο το βιβλίο και να πραγματοποιηθούν
εργαστηριακές ασκήσεις.

Β΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ (4Σ)

Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Ισχύει ότι προβλέπεται για το μάθημα «**Ελεύθερο Σχέδιο**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε νωρίτερα στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (3Σ)

Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Ισχύει ότι προβλέπεται για το μάθημα «**Γραμμικό Σχέδιο**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε νωρίτερα στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (3Θ)

Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Ισχύει ότι προβλέπεται για το μάθημα «**Ιστορία Τέχνης**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε νωρίτερα στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΑΣ (5Ε)

(ΕΙΔΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Β΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Ισχύει ότι προβλέπεται για το Ειδικό Εργαστηριακό μάθημα «**Φωτογραφία και Ηλεκτρονική Επεξεργασία Εικόνας**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε νωρίτερα στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΥΦΑΝΤΙΚΩΝ ΥΛΩΝ (5Ε)

(ΕΙΔΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Β΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Ισχύει ότι προβλέπεται για το Ειδικό Εργαστηριακό μάθημα «**Τεχνολογία Υφαντικών Υλών**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε νωρίτερα στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΧΑΡΑΚΤΙΚΗΣ - ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ (5Ε)

(ΕΙΔΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Β΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

Ισχύει ότι προβλέπεται για το Ειδικό Εργαστηριακό μάθημα «**Εργαστήριο Χαρακτικής-Πλαστικής**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε νωρίτερα στην παρούσα εγκύκλιο.

Οι διδάσκοντες να ενημερωθούν ενυπόγραφα.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα
- Γενική Διεύθυνση Σπουδών Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης
- Δ/ση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης
- Δ/ση Ειδικής Αγωγής & Εκπ/σης
- Δ/ση Παιδείας Ομογενών Διαπολιτ. Εκπ/σης Ξένων κ Μειον. Σχολείων.
- Αυτοτελές Τμήμα Επαγγελματικού Προσανατολισμού
- Δ/ση Επαγγ/κής Εκπ/σης –Τμήματα Α΄ και Β΄